

PER-MARTIN MEYERSON:

Inflationens politiska teori

Inflationen är i grunden ett politiskt fenomen, dvs den kan förklaras med politiska, byråkratiska och fackliga institutioners tilltagande ovilja att acceptera marknadsekonomins utslag. Fördelningspolitiska ambitioner har lett till ökad reglering, monopolisering och kartellisering av viktiga marknader. Detta gäller främst arbetsmarknaden, men också kapitalmarknaden, bostads-, livsmedels-, energi- och transportmarknaderna. De för flexibiliteten i det ekonomiska livet så viktiga pris- och belöningsystemen har deformerats. Det har ökat inflationsbenägenheten hos ekonomerna, vilket i sin tur framkallat en restriktiv – dvs en efterfrågebegränsande – ekonomisk politik. Därmed har tillväxttakten i produktionskapaciteten och produktiviteten minskat med försämrade tillväxtbetingelser för västekonomierna som resultat.

Den försämrade resurstillgång som denna utveckling lett till har inte accepterats av konkurrerande intresseorganisationer. Oförenliga krav på tillgängliga resurser har till slut lösts upp med inflationens hjälp. De starkare organisationerna har vunnit på denna metod relativt de svagare. För nationen som helhet har dock metoden medfört lägre tillgång på materiella resurser.

Metoden skulle åtminstone på sikt kunna stävjas genom en ekonomisk politik som begränsar den ökning i penning-

mängden som är en nödvändig förutsättning för att inflationen skall kunna realiseras. Svaga parlamentariker och starka intresseorganisationer är ingen bra kombination om man vill föra en sådan politik. I Sverige tex har åtminstone hittills resultatet av organisationernas aktiviteter "ackomoderats", dvs för att klara sysselsättningen har oförenliga krav lösts upp med hjälp av en inflationsdrivande ekonomisk politik.

Det har alltmer blivit uppenbart att länder som satsat på avreglering, dvs att återställa väl fungerande marknader för att återfå flexibilitet, effektivitet, vitalitet och kreativitet inom det ekonomiska livet, också har lyckats få ner inflationen. Därmed har man också skapat förutsättningar för en återgång till balanserad tillväxt och ökad sysselsättning. Till dessa länder hör dessvärre inte Sverige.

En allt ymnigare regleringsflora och ett allt mindre samband mellan prestation och betalning och en allt större osäkerhet om de framtida spelreglerna har i hög grad försämrat den svenska ekonomins vitalitet och anpassningsförmåga. Detta är så mycket mer allvarligt, eftersom i en liten öppen ekonomi som den svenska, denna anpassning till förändringar i omvärlden är en nödvändig förutsättning för en stabil balanserad tillväxt.